

32003L0008

31.1.2003

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 26/41

SMERNICA RADY 2003/8/ES

z 27. januára 2003

o zlepšení prístupu k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel týkajúcich sa právnej pomoci pri takýchto sporoch

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej články 61 písm. c) a 67,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾,

so zreteľom na stanovisko Európskeho parlamentu ⁽²⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽³⁾,

keďže:

- (1) Európska únia si stanovila za cieľ zachovávať a rozvíjať priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, v ktorej je zaručený voľný pohyb osôb. Pre postupné budovanie takéhoto priestoru má spoločenstvo, okrem iného, prijať opatrenia, ktoré sa vzťahujú na justičnú spoluprácu v občianskych veciach s cezhraničnými aspektmi a ktoré sú potrebné na riadne fungovanie vnútorného trhu.
- (2) Podľa článku 65 písm. c) Zmluvy sa do týchto opatrení majú zahrnúť opatrenia na odstránenie prekážok riadneho priebehu občianskoprávneho konania, podľa potreby podporovaním zlučiteľnosti občianskych procesných pravidiel platných v členských štátoch.
- (3) Európska Rada na zasadnutí v Tampere 15. a 16. októbra 1999 požiadala Radu, aby ustanovila minimálne normy zabezpečujúce v celej únii primeranú úroveň právnej pomoci v cezhraničných súdnych sporoch.
- (4) Všetky členské štáty sú zmluvnými stranami Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd zo 4. novembra 1950. Opatrenia uvedené v tejto smernici sa upravujú v súlade s týmto dohovorom, a najmä pri rešpektovaní zásady rovnosti oboch účastníkov v spore.
- (5) Táto smernica sa snaží podporiť uplatňovanie právnej pomoci v cezhraničných sporoch pre osoby, ktoré nemajú dostatok finančných prostriedkov, ak je pomoc potrebná na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti. Všeobecne uznávané právo prístupu k spravodlivosti znovu potvrdzuje článok 47 Charty základných práv Európskej únie.

- (6) Efektívnemu prístupu k spravodlivosti by nemal brániť, ani nedostatok finančných prostriedkov strany v spore, vystupujúcej či už ako navrhovateľ alebo odporca, ani ťažkosti vyplývajúce z toho, že spor má cezhraničný charakter.
- (7) Keďže ciele tejto smernice nemôžu v dostatočnej miere dosiahnuť členské štáty konajúc samostatne a dajú sa teda lepšie dosiahnuť na úrovni spoločenstva, môže spoločenstvo prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity, ktorá je ustanovená v článku 5 zmluvy. Podľa zásady proporcionality, ktorá je ustanovená v tomto článku, nejde táto smernica nad rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov.
- (8) Hlavný účel tejto smernice spočíva v zaručení primeranej úrovne právnej pomoci v cezhraničných sporoch stanovením určitých minimálnych spoločných noriem, ktoré sa vzťahujú na právnu pomoc v takýchto sporoch. Najvhodnejším nástrojom na tento účel je smernica Rady.
- (9) Táto smernica sa vzťahuje na cezhraničné spory, na občianske a obchodné veci.
- (10) Všetky osoby zúčastnené na občianskoprávnom alebo obchodnom spore v rámci rozsahu pôsobnosti tejto smernice musia mať možnosť uplatniť svoje práva na súdoch aj vtedy, ak im ich osobná finančná situácia znemožňuje znášať náklady konania. Právna pomoc sa považuje za primeranú, ak umožňuje príjemcovi efektívny prístup k spravodlivosti podľa podmienok ustanovených v tejto smernici.
- (11) Právna pomoc by sa mala vzťahovať na poradenstvo pred súdnym procesom s cieľom dosiahnuť zmier skôr, ako sa začne súdne konanie, právnu pomoc pri predložení veci súdu a zastupovanie na súde a pomoc pri oslobodení alebo oslobodenie od nákladov konania.
- (12) To, či náklady konania môžu zahŕňať náklady odporcu uložené príjemcovi právnej pomoci, je ponechané na vnútroštátne právo členského štátu súdu alebo členského štátu, v ktorom sa požaduje výkon rozhodnutia.
- (13) Všetci občania únie, ktorí majú bydlisko alebo obvyklý pobyt kdekoľvek na území členského štátu, musia mať právo na právnu pomoc v cezhraničných sporoch, ak spĺňajú podmienky ustanovené touto smernicou. To isté sa vzťahuje na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa obvykle a oprávnene zdržiavajú v členskom štáte.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 103 E, 30.4.2002, s. 368.

⁽²⁾ Stanovisko zo dňa 25. septembra 2002 (zatiaľ neuvverejnené v Úradnom vestníku).

⁽³⁾ Ú. v. ES C 221, 17.9.2002, s. 64.

- (14) Členským štátom by sa mala ponechať voľnosť pri stanovení hranice, od ktorej by sa osoba považovala za schopnú znášať náklady konania za podmienok vymedzených touto smernicou. Takéto hranice sa majú stanoviť s ohľadom na rôzne objektívne faktory, ako je príjem, kapitál alebo rodinná situácia.
- (15) Cieľ smernice by však nebolo možné splniť, keby žiadatelia o právnu pomoc nemali možnosť dokázať, že nemôžu znášať náklady konania aj napriek tomu, že ich finančné prostriedky presahujú hranicu stanovenú členským štátom, v ktorom súd koná vo veci. Pri posudzovaní toho, či sa má právna pomoc poskytnúť na tomto základe, môžu orgány členského štátu, v ktorom súd koná vo veci, vziať do úvahy informácie týkajúce sa skutočnosti, že žiadateľ spĺňa kritériá finančného nároku v členskom štáte bydliska alebo obvyklého pobytu.
- (16) Možnosť uchýliť sa v nalievavom prípade k iným mechanizmom na zabezpečenie efektívneho prístupu k spravodlivosti nie je formou právnej pomoci. Môže však potvrdiť predpoklad, že dotknutá osoba môže znášať náklady konania napriek jej nepriaznivej finančnej situácii.
- (17) Členské štáty by mali mať možnosť zamietnuť žiadosti o právnu pomoc vo vzťahu k zjavne neopodstatneným žalobám alebo z dôvodov súvisiacich so skutkovou podstatou veci, pokiaľ je poskytnuté poradenstvo pred súdnym procesom a prístup k spravodlivosti je zaručený. Členské štáty môžu zamietnuť žiadosti o právnu pomoc, keď žiadateľ žiada o náhradu za poškodenie dobrej povesti, pričom neutrpel žiadnu materiálnu ani finančnú ujmu, alebo ak sa žiadosť týka nároku vyplývajúceho priamo z podnikania alebo zo samostatnej zárobkovej činnosti žiadateľa.
- (18) Zložitosť a rozdiely medzi súdnymi systémami členských štátov a náklady vyplývajúce z cezhraničného charakteru sporu by nemali vopred zamedzovať v prístupe k spravodlivosti. Podľa toho by teda právna pomoc mala pokrývať náklady spojené s cezhraničným charakterom sporu.
- (19) Pri posudzovaní požiadavky na fyzickú prítomnosť osoby na súde by súdy členského štátu mali v plnej miere využiť možnosti, ktoré ponúka nariadenie Rady (ES) č. 1206/2001 z 28. mája 2001 o spolupráci medzi súdmi členských štátov pri vykonávaní dôkazov v občianskych a obchodných veciach⁽¹⁾.
- (20) Ak sa poskytne právna pomoc, musí sa vzťahovať na celé konanie, vrátane výdavkov, ktoré vznikli pri výkone súdneho rozhodnutia; príjemca by mal naďalej dostávať pomoc, ak je podané odvolanie, buď proti príjemcovi, alebo príjemcom, pokiaľ zostávajú splnené podmienky vzťahujúce sa na finančné prostriedky a podstatu sporu.
- (21) Právna pomoc sa musí poskytnúť za rovnakých podmienok pre tradičné súdne konania, ako aj pre mimosúdne konania, ako je sprostredkovanie v spore (mediácia), ak ich použitie požaduje zákon alebo je nariadené súdom.
- (22) Právna pomoc by sa mala poskytnúť aj na vymáhanie verejnoprávnych listín v inom členskom štáte za podmienok vymedzených v tejto smernici.
- (23) Keďže právnu pomoc poskytuje členský štát, v ktorom súd koná vo veci, alebo v ktorom sa požaduje výkon rozhodnutia, okrem pomoci pred súdnym procesom, ak žiadateľ o právnu pomoc nemá bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte, v ktorom súd koná vo veci, musí tento členský štát uplatniť svoju vlastné právne predpisy v súlade so zásadami tejto smernice.
- (24) Je vhodné, aby právnu pomoc poskytl alebo zamietli príslušné orgány členského štátu, v ktorom súd koná vo veci alebo v ktorom sa má rozsudok vykonať. Toto je prípad, keď tento súd prerokúva podstatu prípadu a keď musí najprv rozhodnúť, či má právomoc.
- (25) Medzi členskými štátmi by sa mala zorganizovať justičná spolupráca v občianskych veciach, aby sa stimulovala výmena pre verejné a odborné kruhy a aby sa zjednodušilo a urýchlilo postúpenie žiadostí o právnu pomoc medzi členskými štátmi.
- (26) Mechanizmy oznamovania a postúpenia ustanovené v tejto smernici sú priamo ovplyvnené mechanizmami Európskej dohody o postúpení žiadostí o právnu pomoc podpísanej v Štrasburgu 27. januára 1977, ďalej len „Dohoda z roku 1977“. Na postúpenie žiadostí o právnu pomoc sa stanoví lehota, ktorá nie je stanovená v dohode z roku 1977. Relatívne krátka lehota prispieva k plynulému fungovaniu justície.
- (27) Informácie odovzdávané na základe tejto smernice by mali byť chránené. Keďže je možné uplatňovať smernicu 95/46/ES Európskeho parlamentu a Rady z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe voľných údajov⁽²⁾ a smernicu 97/66/ES Európskeho parlamentu a Rady z 15. decembra 1997 o spracovaní osobných údajov a ochrane súkromia v telekomunikačnom sektore⁽³⁾, nie sú v tejto smernici potrebné žiadne osobitné ustanovenia o ochrane údajov.

(1) Ú. v. ES L 174, 27.6.2001, s. 1.

(2) Ú. v. ES L 281, 23.11.1995, s. 31.

(3) Ú. v. ES L 24, 30.1.1998, s. 1.

- (28) Zavedenie štandardného tlačiva pre žiadosti o právnu pomoc a pre postúpenie žiadostí o právnu pomoc v prípade cezhraničného súdneho sporu zjednoduší a urýchli konania.
- (29) Okrem toho tieto tlačivá žiadosti, ako aj tlačivá vnútroštátnych žiadostí, by sa mali sprístupniť na európskej úrovni prostredníctvom informačného systému Európskej súdnej siete zriadenej na základe rozhodnutia 2001/470/ES ⁽¹⁾.
- (30) Opatrenia potrebné na vykonávanie tejto smernice by sa mali prijať v súlade s rozhodnutím Rady 1999/468/ES z 28. júna 1999, ktorým sa vykonávajú postupy pre výkon vykonávacích právomocí prenesených na Komisiu ⁽²⁾.
- (31) Malo by sa výslovne uviesť, že ustanovenie minimálnych noriem v cezhraničných sporoch nebráni členským štátom v tom, aby prijali ustanovenia, ktoré sa týkajú priaznivejších dojednaní pre žiadateľov a príjemcov právnej pomoci.
- (32) Dohoda z roku 1977 a Doplnujúci protokol k Európskej dohode o postúpení žiadostí o právnu pomoc podpísaný v Moskve roku 2001, sa naďalej uplatňujú na vzťahy medzi členskými štátmi a tretími krajinami, ktoré sú zmluvnými stranami Dohody z roku 1977 alebo protokolu. Avšak vo vzťahoch medzi členskými štátmi má táto smernica prednosť pred ustanoveniami uvedenými v Dohode z roku 1977 a v protokole.
- (33) Spojené kráľovstvo a Írsko oznámili svoje želanie zúčastniť sa na prijatí tejto smernice v súlade s článkom 3 Protokolu o postavení Spojeného kráľovstva a Írska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o založení Európskeho spoločenstva.
- (34) Podľa článkov 1 a 2 Protokolu o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o založení Európskeho spoločenstva sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice a nie je ňou viazané ani sa na neho nevzťahuje,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

ROZSAH PÔSOBNOSTI A VYMEDZENIE POJMOV

Článok 1

Ciele a rozsah pôsobnosti

1. Účelom tejto smernice je zlepšiť prístup k spravodlivosti pri cezhraničných sporoch ustanovením minimálnych spoločných pravidiel vzťahujúcich sa na právnu pomoc v takýchto sporoch.

2. Vzťahuje sa, v cezhraničných sporoch, na občianske a obchodné veci bez ohľadu na povahu súdu. Nevzťahuje sa predovšetkým na dane, clá a správne veci.

3. V tejto smernici „členský štát“ znamená členské štáty okrem Dánska.

Článok 2

Cezhraničné spory

1. Na účely tejto smernice cezhraničný spor je spor, v ktorom strana sporu žiadajúca o právnu pomoc v zmysle tejto smernice má bydlisko alebo obvyklý pobyt v inom členskom štáte ako členský štát, v ktorom súd koná vo veci, alebo v ktorom sa má vykonať rozhodnutie.

2. Členský štát, v ktorom má strana sporu bydlisko, sa určí v súlade s článkom 59 nariadenia Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o súdnej právomoci, uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach ⁽³⁾.

3. Dôležitým momentom na určenie toho, či ide o cezhraničný spor, je v súlade s touto smernicou čas podania žiadosti.

KAPITOLA II

PRÁVO NA PRÁVNU POMOC

Článok 3

Právo na právnu pomoc

1. Fyzické osoby zúčastnené na spore, na ktorý sa vzťahuje táto smernica, sú oprávnené na primeranú právnu pomoc s cieľom zabezpečenia ich efektívneho prístupu k spravodlivosti v súlade s podmienkami ustanovenými v tejto smernici.

2. Právna pomoc sa považuje za primeranú, keď zaručuje:

- poradenstvo pred súdnym procesom s cieľom dosiahnuť zmier skôr, ako sa začne súdne konanie;
- právnu pomoc a zastupovanie na súde a oslobodenie od nákladov konania príjemcu alebo pomoc pri tom, ako aj od nákladov uvedených v článku 7 a poplatkov osobám splnomocneným súdom na výkon úkonov počas konania.

V členských štátoch, v ktorých strana, ktorá prehrala spor, nesie zodpovednosť za náklady protistrany, ak príjemca prehrá spor, pokryje právna pomoc náklady, ktoré vznikli protistrane, ak by hradila takéto náklady, keby mal príjemca bydlisko alebo obvyklý v členskom štáte, v ktorom súd koná vo veci.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 174, 27.6.2001, s. 25.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 184, 17.7.1999, s. 23.

⁽³⁾ Ú. v. L 12, 16.1.2001, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 1496/2002 (Ú. v. L 225, 22.8.2002, s. 13).

3. Členské štáty nemusia poskytnúť právnu pomoc alebo zastupovanie na súde v konaniach osobitne určených na to, aby umožnili stranám v spore osobne vyriešiť spor s výnimkou prípadu, ak súdy alebo iný príslušný orgán rozhodne inak s cieľom zabezpečiť rovnosť strán alebo kvôli zložitosti prípadu.

4. Členské štáty môžu požadovať, aby príjemcovia právnej pomoci zaplatili primerané príspevky na náklady konania zohľadňujúc podmienky uvedené v článku 5.

5. Členské štáty môžu ustanoviť, že príslušný orgán môže rozhodnúť, že príjemcovia právnej pomoci ju musia úplne alebo čiastočne zaplatiť, ak sa ich finančná situácia podstatne zlepšila, alebo ak rozhodnutie o poskytnutí právnej pomoci bolo prijaté na základe nepresných informácií, ktoré poskytol príjemca.

Článok 4

Rovnaké zaobchádzanie

Členské štáty poskytnú právnu pomoc bez diskriminácie občanov únie a štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnené zdržiavajú v členskom štáte.

KAPITOLA III

PODMIENKY A ROZSAH PRÁVNEJ POMOCI

Článok 5

Podmienky vzťahujúce sa na finančné prostriedky

1. Členské štáty poskytnú právnu pomoc osobám uvedeným v článku 3 ods. 1, ktoré nie sú schopné čiastočne alebo úplne uhradiť náklady konania uvedené v článku 3 ods. 2 v dôsledku ich ekonomickej situácie, s cieľom zabezpečenia ich efektívneho prístupu k spravodlivosti.

2. Ekonomickú situáciu osoby zhodnotí príslušný orgán členského štátu, v ktorom súd koná vo veci, s ohľadom na rôzne objektívne faktory, ako je príjem, majetok alebo rodinná situácia vrátane zhodnotenia finančných prostriedkov osôb, ktoré sú finančne závislé od žiadateľa.

3. Členské štáty môžu stanoviť hranice, od ktorých by sa žiadateľ právnej pomoci považoval za schopného znášať úplne alebo čiastočne náklady konania uvedené v článku 3 ods. 2. Tieto hranice sa stanovujú na základe kritérií vymedzených v ods. 2 tohto článku.

4. Hranice stanovené podľa ods. 3 tohto článku nesmú zabrániť žiadateľom o právnu pomoc, ktorí sú nad týmito hranicami, aby im bola poskytnutá právna pomoc, ak dokážu, že nie sú schopní zaplatiť náklady konania uvedené v článku 3 ods. 2 v dôsledku rozdielov v životných nákladoch medzi členskými štátmi bydliska alebo obvyklého pobytu a súdu.

5. Právna pomoc sa nemusí poskytnúť žiadateľom vtedy, ak v naliehavom prípade majú efektívny prístup k iným mechanizmom, ktoré pokryjú náklady konania uvedené v článku 3 ods. 2

Článok 6

Podmienky vzťahujúce sa na podstatu sporov

1. Členské štáty môžu ustanoviť, že príslušné orgány môžu zamietnuť žiadosti o právnu pomoc vo vzťahu k žalobám, ktoré sa ukážu byť zjavne neopodstatnenými.

2. Ak je ponúknuté poradenstvo pred súdnym procesom, výhoda ďalšej právnej pomoci sa môže odmietnuť alebo zrušiť z dôvodov súvisiacich so skutkovou podstatou veci vtedy, ak je prístup k spravodlivosti zaručený.

3. Pri prijímaní rozhodnutia o skutkovej podstate žiadosti a bez toho, aby bol dotknutý článok 5, členské štáty posúdia dôležitosť konkrétneho prípadu pre žiadateľa, ale môžu zohľadniť aj povahu prípadu, ak žiadateľ žiada o náhradu za poškodenie dobrej povesti, pričom neutrpel žiadnu materiálnu ani finančnú ujmu, alebo ak sa žiadosť týka nároku vyplývajúceho priamo z podnikania alebo samostatnej zárobkovej činnosti žiadateľa.

Článok 7

Náklady súvisiace s cezhraničným charakterom sporu

Právna pomoc poskytnutá v členskom štáte, v ktorom súd koná vo veci, pokryje nasledujúce náklady, ktoré priamo súvisia s cezhraničným charakterom sporu:

- tlačenie;
- preklad dokumentov, ktoré požaduje súd alebo príslušný orgán a ktoré predkladá príjemca, ktoré sú potrebné na vyriešenie prípadu; a
- cestovné výdavky, ktoré má znášať žiadateľ, keď sa vyžaduje fyzická prítomnosť osôb zúčastnených na predložení prípadu žiadateľa na súd zo zákona, alebo ju požaduje súd tohto členského štátu a súd rozhodne, že zúčastnené osoby nemôžu byť vypočítané k spokojnosti súdu žiadnymi inými prostriedkami.

Článok 8

Náklady hradené členskými štátmi bydliska alebo obvyklého pobytu

Členský štát, v ktorom má žiadateľ o právnu pomoc bydlisko alebo obvyklý pobyt, poskytne právnu pomoc uvedenú v článku 3 ods. 2, ktorá je potrebná na úhradu:

- nákladov súvisiacich s pomocou miestneho právneho zástupcu alebo inej osoby oprávnenej v súlade so zákonom poskytovať právne poradenstvo, ktoré vznikli v tomto členskom štáte, až do poskytnutia právnej pomoci podľa tejto smernice v členskom štáte, v ktorom súd koná vo veci;
- prekladu žiadosti a potrebných podporných dokumentov, ak je žiadosť podaná orgánom v tomto členskom štáte.

Článok 9

Trvanie právnej pomoci

1. Právna pomoc sa ďalej úplne alebo čiastočne poskytuje príjemcom, aby pokryla náklady, ktoré vznikli pri výkone rozsudku v členskom štáte, v ktorom súd koná vo veci.
2. Príjemcovi, ktorému bola poskytnutá právna pomoc v členskom štáte súdu sa poskytne právna pomoc ustanovená právom členského štátu, v ktorom sa požaduje uznanie alebo výkon rozhodnutia.
3. Právna pomoc naďalej trvá, ak bolo podané odvolanie proti príjemcovi alebo príjemcom, s výhradou článkov 5 a 6.
4. Členské štáty môžu upraviť možnosť opätovného preskúmania žiadosti v ktoromkoľvek štádiu konania z dôvodov ustanovených v článku 3 ods. 3 a ods. 5, článku 5 a 6, vrátane konania uvedeného v ods. 1 až 3 tohto článku.

Článok 10

Mimosúdne konania

Právna pomoc sa rozšíri aj na mimosúdne konania za podmienok vymedzených v tejto smernici, ak zákon požaduje, aby ich strany v spore využili, alebo ak súd nariadi stranám v spore, aby sa k nim uchýlili.

Článok 11

Verejnoprávne listiny

Právna pomoc sa poskytne aj na vymáhanie verejnoprávnych listín v inom členskom štáte za podmienok vymedzených v tejto smernici.

KAPITOLA IV

POSTUP

Článok 12

Orgán poskytujúci právnu pomoc

Právnu pomoc poskytne alebo zamietne príslušný orgán členského štátu súdu bez toho, aby bol dotknutý článok 8

Článok 13

Predloženie a postúpenie žiadostí o právnu pomoc

1. Žiadosti o právnu pomoc sa môžu podať, buď:
 - a) príslušnému orgánu členského štátu, v ktorom má žiadateľ bydlisko alebo obvyklý pobyt (postupujúci orgán); alebo

- b) príslušnému orgánu členského štátu súdu alebo členského štátu, v ktorom sa má vykonať rozhodnutie (prijímajúci orgán).

2. Žiadosti o právnu pomoc sa vyplnia v a podporné dokumenty sa preložia do:

- a) úradného jazyka alebo jedného z úradných jazykov členského štátu príslušného prijímajúceho orgánu, ktorý zodpovedá jednému z úradných jazykov orgánov spoločenstva; alebo
- b) do iného jazyka, ktorý tento členský štát uviedol ako jazyk, ktorý môže akceptovať v súlade s článkom 14 ods. 3

3. Príslušné postupujúce orgány môžu rozhodnúť, že odmietnu postúpiť žiadosť, ak je zjavne:

- a) neopodstatnená; alebo
- b) mimo rozsah pôsobnosti smernice.

Na tieto rozhodnutia sa vzťahujú podmienky uvedené v článku 15 ods. 2 a 3.

4. Príslušný postupujúci orgán pomôže žiadateľovi zabezpečiť, aby k žiadosti boli priložené všetky podporné dokumenty, o ktorých vie, že sa požadujú na to, aby bolo možné rozhodnúť o žiadosti. Takisto pomôže žiadateľovi pri zabezpečovaní akéhokoľvek potrebného prekladu podporných dokumentov v súlade s článkom 8 písm. b).

Príslušný postupujúci orgán postúpi žiadosť príslušnému prijímajúcejmu orgánu v druhom členskom štáte do 15 dní od obdržania riadne vyplnenej žiadosti v jednom z jazykov uvedených v ods. 2 a podporných dokumentov, v prípade potreby preložených do jedného z týchto jazykov.

5. Dokumenty postúpené podľa tejto smernice sú oslobodené od legalizácie alebo iných rovnocenných formálnych postupov.

6. Členské štáty nemôžu účtovať poplatok za služby poskytnuté podľa ods. 4 Členské štáty, v ktorých má žiadateľ bydlisko alebo obvyklý pobyt, môžu ustanoviť, že žiadateľ musí uhradiť náklady na preklad, ktoré znáša príslušný postupujúci orgán, ak príslušné orgány zamietnu jeho žiadosť o právnu pomoc.

Článok 14

Príslušné orgány a jazyk

1. Členské štáty určia orgán alebo orgány príslušné odoslať (postupujúce orgány) a prijať (prijímajúce orgány) žiadosť.

2. Každý členský štát poskytne Komisii tieto informácie:

- názvy a adresy príslušných prijímajúcich alebo postupujúcich orgánov uvedených v ods. 1;
- zemepisné oblasti, v ktorých majú právomoc;

- prostriedky, ktorými sú schopné prijímať žiadosti; a
- jazyky, ktoré je možné použiť na vyplnenie žiadosti.

3. Členské štáty oznámia Komisii úradný jazyk alebo úradné jazyky orgánov spoločenstva okrem ich vlastných, ktorý je alebo sú prijateľné pre prijímajúci orgán na vyplnenie žiadostí o právnu pomoc, ktoré má prijať v súlade s touto smernicou.

4. Členské štáty oznámia Komisii informácie uvedené v ods. 2 a 3 do 30. novembra 2004. Každá následná zmena takýchto informácií sa oznámi Komisii najneskôr dva mesiace predtým, ako táto zmena nadobudne účinnosť v danom členskom štáte.

5. Informácie uvedené v ods. 2 a 3 sa uverejnia v *Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev*.

Článok 15

Vybavovanie žiadostí

1. Vnútroštátne orgány splnomocnené rozhodovať o žiadostiach o právnu pomoc zabezpečia úplnú informovanosť žiadateľa o vybavovaní žiadosti.

2. Ak sú žiadosti úplne alebo čiastočne zamietnuté, uvedú sa dôvody zamietnutia.

3. Členské štáty zabezpečia preskúmateľnosť alebo možnosť odvolať sa voči rozhodnutiam o zamietnutí žiadosti o právnu pomoc. Členské štáty môžu vyňať prípady, v ktorých žiadosti o právnu pomoc zamietne súd, keď proti ich rozhodnutiu o predmete sporu neexistuje žiadny opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, alebo odvolací súd.

4. Keď odvolania proti rozhodnutiu o zamietnutí alebo zrušení právnej pomoci na základe článku 6 majú povahu správneho rozhodnutia, vždy v konečnom dôsledku musia podliehať súdnemu preskúmaniu.

Článok 16

Štandardné tlačivo

1. Aby sa zjednodušilo postúpenie, ustanoví sa v súlade s postupom upraveným v článku 17 ods. 2 štandardné tlačivo pre žiadosti o právnu pomoc a pre postúpenie takýchto žiadostí.

2. Štandardné tlačivo pre postúpenie žiadostí o právnu pomoc sa ustanoví najneskôr do 30. mája 2003.

Štandardné tlačivo pre žiadosti o právnu pomoc sa ustanoví najneskôr do 30. novembra 2004.

KAPITOLA V

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 17

Výbor

1. Komisii pomáha výbor.
2. V prípade, že sa odkazuje na tento odsek, uplatňujú sa články 3 a 7 rozhodnutia 1999/468/ES.
3. Výbor prijme svoj rokovací poriadok.

Článok 18

Informácie

Príslušné vnútroštátne orgány spolupracujú pri poskytovaní informácií pre verejnosť a odborné kruhy o rôznych systémoch právnej pomoci, najmä prostredníctvom Európskej súdnej siete zriadenej v súlade s rozhodnutím 2001/470/ES.

Článok 19

Priaznivejšie ustanovenia

Táto smernica nebráni členským štátom prijať ustanovenia, ktoré upravujú priaznivejšie zaobchádzanie vo vzťahu k žiadateľom a príjemcom právnej pomoci.

Článok 20

Vzťah k iným právnym aktom

Táto smernica má vo vzťahu medzi členskými štátmi a vo vzťahu k záležitostiam, na ktoré sa vzťahuje, prednosť pred ustanoveniami uvedenými v bilaterálnych a multilaterálnych dohodách uzavretých členskými štátmi, vrátane:

- a) Európskej dohody o postúpení žiadostí o právnu pomoc podpísanej v Štrasburgu 27. januára 1977, zmenenej a doplnenej Dodatkovým protokolom k Európskej dohode o postúpení žiadostí o právnu pomoc podpísaným v Moskve v roku 2001;
- b) Haagskeho dohovoru z 25. októbra 1980 o medzinárodnom prístupe k spravodlivosti.

Článok 21

Transpozícia do vnútroštátneho práva

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou najneskôr do 30. novembra 2004, a výnimkou článku 3 ods. 2, pri ktorom sa transpozícia tejto smernice do vnútroštátneho práva uskutoční najneskôr do 30. mája 2006. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých ustanoveniach alebo pri ich uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravujú členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré prijímajú v rozsahu pôsobnosti tejto smernice.

Článok 23

Adresáti

Táto smernica je adresovaná členským štátom v súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva.

Článok 22

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť v deň jej uverejnenia v Úradnom vestníku Európskych spoločenstiev.

V Bruseli 27. januára 2003

Za Radu

predseda

G. PAPANDREOU